

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני:

אל"ם דורון פילס - שופט

בעניין:

ח/7714169 טורי קסניה סגרישויילי - המערערת (ע"י ב"כ, עו"ד איתי הרמלין)**נ ג ד****התובע הצבאי הראשי - המשיב (ע"י ב"כ, רס"ן רן כהן)**

ערעור על החלטה של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוט מז"י שניתנה בתיק מז"מ/07/464 (אל"ם ניר אבירם – נשיא) בתאריך 09/10/07. הערעור התקבל חלקית.

ה ח ל ט ה

1. למערערת מיוחסת עבירה של היעדר מן השירות שלא ברשות, לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, שעניינה היעדרות בת 105 ימים. נשיאו הנכבד של בית הדין המחוזי הורה כי המערערת תיעצר עד תום ההליכים בעניינה. הדיון בבית הדין המחוזי בשאלת המעצר נערך, בנסיבות שיפורטו להלן, בלא שהמערערת הייתה מיוצגת. בערעור, המערערת אינה חולקת על כך כי בעניינה קיימות ראיות לכאורה לביסוס האשמה המיוחסת לה וכי ברגיל, בנסיבות דומות, מתקיימת עילת מעצר. להשקפת המערערת, משלא הייתה מיוצגת בעת הדיון בשאלת מעצרה, לא היה בית הדין מוסמך לדון בעניינה ולכן החלטתו בטלה.
2. כעולה מפרוטוקול הדיון בבית הדין קמא, כשהתכנס בית הדין לא היה נוכח סגנור באולם. המערערת מסרה לבית הדין כי סגנורה הוא עורך הדין בריק, כי שוחחה עימו והוא אמור להגיע. התובע מסר כי תיק התביעה נמצא אצל הסגנור והוא אמור להביאו לאולם. בית הדין קמא קבע כי במצב דברים זה אין ניתן לערוך דיון וכי הדיון יערך בשלב מאוחר יותר, והורה כי הסגנור יעביר מכתב הסבר אשר לאי התייצבותו במועד לדיון. בהמשך הישיבה הועבר התיק לתובע, אשר מסר לבית הדין פרטים אודות העניין. המערערת

- אישרה כי שמעה את דברי התובע. בית הדין קמא, בהחלטתו, קבע כי עיין בתומר החקירה, מצא כי יש ראיות לכאורה ועילת מעצר וכי אין ניתן להסתפק בחלופה והורה על מעצרה עד תום ההליכים של המערערת. בהמשך ההחלטה צוין כי במהלך הדברים נכנס לאולם הסגור הפיקודי, שאינו מייצג את המערערת. בית הדין קמא קבע עוד: "במסגרת מכתב החסבר לגבי האיחור יוכל הסגור, במידה ויאבה, לעתור לקיום דיון בשאלת המעצר".
3. הובא בפניי מסמך שהוציא הסגור הפיקודי, רס"ן ויגיסר, שהוגש לבית הדין קמא (ראו סע/2). המסמך נפתח במילים "בהתאם להוראות כבוד הנשיא, מוגש בזאת מכתב החסבר מטעם הסגוריה באשר לאי התייצבות הסגור המטפל במועד לדיון". במסמך מציין רס"ן ויגיסר כי בעת האחרונה, וביום הדיון האמור בכלל זה, מצויה הסגוריה בעומס רב. חומר החקירה בעניינה של המערערת הועבר אל הסגוריה זמן קצר טרם הדיון, לא היה סיפק לצלם את החומר עובר לשעה שנועדה לדיון ועל כן פנה הסגור הפיקודי למזכירות בית הדין וביקש לדחות את מועד תחילת הדיון במספר דקות ובקשתו נדחתה. מציין רס"ן ויגיסר: "למרבה הצער, הסגור המטפל בעניינה של הנאשמת, עו"ד רומן בריק, והח"מ, איחרו את שעת הדיון במספר דקות, ועל כך התנצלותנו".
4. בדיון בפניי ציין התובע, רס"ן כהן, כי ערך בירור עם התובע שהיה בדיון בבית הדין קמא אשר מסר לו, בין היתר, כי בעוד בית הדין יושב על כיסאו, הגיע עורך הדין בריק לאולם והנשיא הנכבד הציע לו להתייחס לחומר הראיות גופו ועורך הדין בריק לא ניא את לעשות כך.
5. אין חולק כי לחשוד או נאשם זכות להיות מיוצג בחליך פלילי. הדין הכיר בכך כי המדובר בזכות המצויה בגדרי חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (ראו בש"פ 1000/05 חסידי נגד מדינת ישראל, פ"ד נ"ט(6) 385).
6. חוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955 מכיר בזכותו של חשוד או נאשם אשר דנים בעניין מעצרו, כי סגורו יהיה נוכח בדיון בעניינו (ראו סעיפים 240(ב), 243(ב) לחוק. בהקשר זה יצוין כי סעיף 243(ב) קובע גם כי בשאלת מעצרו של מי שהואשם (בין היתר) בעבירה לפי סעיף 94 לחוק ניתן לדון בלא נוכחות העצור. מזה שנים ובעקבות בג"צ 3788/95 טורי גרבוניצקי נ' בית הדין הצבאי לערעורים, תק-על 2(95) 599 (וראו גם ע"מ/02/48 טורי מוגילבסקי נגד התובע הצבאי הראשי), אין עושים כך, אלא במקרים חריגים).

7. סעיף 21(ב)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו-1996 קובע כלל שלפיו לא ייתן בית משפט צו למעצרו של אדם עד תום ההליכים, אלא אם, בין היתר, יש לנאשם סנגור או שהודיע הנאשם כי אין הוא רוצה להיות מיוצג. סעיף 21(ג) לחוק קובע כי אם לא היה לנאשם סנגור והוא חפץ להיות מיוצג, ימנה לו בית המשפט סנגור. כל עוד לא התמנה סנגור ניתן לצוות על המעצר לתקופות שלא יעלו בכל פעם על שבעה ימים ובסך הכל לא יעלו על 30 ימים. סעיפים אלה אינם חלים, במישורן, על הליכי מעצר לפי חוק השיפוט הצבאי. הם מביאים לביטוי, עם זאת, את רוחו של הדין הכללי, ורוח זו צריך שתישוב גם באולמות בתי הדין הצבאיים.
8. שומה, אפוא, להקפיד, בהקשר זה, ולקיים את הדיון בשאלת המעצר בנוכחות הסנגור. באתם מקרים שבהם טרם התמנה סנגור לנאשם או לחשוד או שנמסר כי יש לנאשם או לחשוד סנגור אך הוא לא התייצב לדיון, יש לעשות כל מאמץ לקיים את הדיון לאחר שיתמנה סנגור (אם טרם מונה) וייתייצב לדיון. אם אין מנוס, מטעמים מעשיים, מלדון בעניינו של עצור, ללא נוכחות סנגור, ניתן לאמץ, בדרך של היקש, או בנתיבו של סעיף 460 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, את המנגנון של קציבת המעצר (כמובן, לאחר בחינה של חומר הראיות, עילות המעצר וחלופות אפשריות), בדומה לזה הקבוע בסעיף 21(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) התשנ"ו-1996.
9. כאן, נבחנו חומר הראיות וקיומן של עילות המעצר לגופן. אין חולק כי המדובר בעניין שאין עימו מורכבות משפטית. מוסכם כי לפי ההלכה הנהוגת, המדובר במקרה מובהק שבו מוצדק מעצר ממשי עד תום ההליכים. לסנגור ניתנה, בגוף ההחלטת, האפשרות לבקש ולדון מחדש בעניין, אם יראה לעשות כך. נמסר כי סמוך לאחר מתן ההחלטה ניתנה לסנגור, באולם בית הדין, בטרם קם בית הדין מכיסאו, ההזדמנות להידרש לעניין לגופו. נמצא כי **בנסיבות הקונקרטיות**, ובהיבט **התוצאה**, לא נגרם למעוררת עיוות דין. מכל מקום, בית הדין קמא נתן בידי הסנגור את האפשרות וההזדמנות לתקן את שסבור היה הסנגור שדרוש תיקון. הסנגור בחר, מטעמיו, שלא לעשות כך.
10. ולא למותר לציין- אין ספק כי במקרה הקונקרטי, גם אם נפל פגם בהליך, הוא היה בר תיקון מהיר. עורך הדין הרמלין, בא כוחה של המעוררת בהליך הערעור, הדגיש כי המדובר בערעור עקרוני, מטעם הסנגוריה הצבאית. בהקשר זה איני רואה מנוס מלהעיר, כי לטעמי, משניתן היה לתקן את

הטעון תיקון, ממש סמוך לאחר שניתנה ההחלטה, לא ראוי היה להתעקש ולהשאיר את מה שלהשקפת באי כוחה של המערערת פגום ופוגע בזכויותיה, רק כדי להביא את העניין להכרעה עקרונית. ספק בעיניי אם כשנהגו כך באי כוחה של המערערת בערכאות השונות, מיצו את חובתם לעשות למענה את המיטב. ועוד- ראשית החטא כאן בהתנהגותו של הסגנור שלא התייצב לדיון במועדו. גם הסירוב לשוב ולדון בעניינה כשכבר הגיע הסגנור לאולם אינו הולם. כידוע-

"עורך הדין אמנס חייב בנאמנות ללקוח, אך בצד הנאמנות ללקוח הוא חייב לשמור על כבוד המקצוע, על יחס כבוד כלפי המשפט, ועל חובתו לסייע לבית המשפט לעשות משפט. ככלל, אין סתירה בין החובות. להיפך, "מי שאינו מסייע לבית המשפט להשליט צדק, אינו מסייע אף לשולחו; אדרבא - הוא מזיק לוי" (בג"ץ 29/52 מנור סנט וינסנט דה פאול נ' מועצת עיריית תל אביב-יפו, פ"ד ו 670, 675-676, וכן ראה ג' קלינג אתיקה בעריכת דין (תשס"א) 349-351). עורך דין יוכל לתת למרשו ייצוג הולם, רק אם היא נאמן לערכי הגינות, הוגנות, ישר, אמירת אמת, נימוס וכבוד לזולת..." על"ע 4743/02 עו"ד שמחה גיר נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב-יפו, תק-על 2005(3), 114, עמ' 118.

לגבי סגנורים מן הסגנוניה הציבורית הוטעם כי-

"עורך-דין אינו אך טכנאי-משפט, אדם שמילא את כרסו תוכמה ודעת ויודע הוא להשיב לעניין על שאלות חוק ומשפט שהוא נשאל. מקצוע עריכת-דין טובל כל-כולו בערכים: בנאמנות, בהגינות, בהוגנות, ביושר, באמירת אמת, בנימוס, בכבוד לזולת. ערכים אלה, ושמירה נאמנה עליהם, באים לידי הדגש-יתר בתפקידו של סניגור ציבורי; רק אם מתקיימים הם בעורך-דין פלוני ניתן לומר עליו כי עשוי הוא ליתן למרשו "ייצוג הולם". אכן, **סניגור ציבורי** - כמוהו כפרקליטי המדינה - **חב הוא חובות-יתר, אלו חובות הנדרשות ממעמדו הציבורי.** והדברים פשוטים, פשוטים ונלמדים מאליהם, כטיעונה של הסניגורית המחוזית. עורך-דין כי יחטא למרשו, יוכל הנפגע לבור לו עורך-דין אחר. ואילו סניגור ציבורי כי יחטא, עלול מעשהו לפגוע בסניגוריה הציבורית בכללה: אמירתה של זו תפחת ותלך, וסופם של דברים ייפגעו דווקא אלה הנדרשים לה יותר מכול. ניתן להסב עליו על סניגור ציבורי מימרה שעניינה בני-ישראל, וכך נאמר: כל סניגורים ציבוריים ערבין זה בזה; סניגור ציבורי כי ישמוט, ייפגעו חבריו אף-הם, ולסופה של דרך ייפגעו ויינזקו אלה הנדרשים לעזרתה של הסניגוריה הציבורית". בג"ץ 4495/99

הסניגורית הציבורית המחוזית תל-אביב והמרכז נ' ועדת
הערר לפי סעיף 12(ד) לחוק הסניגוריה, פי"ד נג(5) 625,
632-631 (ההדגשות שלי- די פי).

דברים אלה יפים, כמובן, גם לסנגורים מן הסניגוריה הצבאית. טוב היו
עושים באי כוחה של המערערת, בשים לב לאמור לעיל, אם פותרים היו את
הדורש פתרון בעניינה שלה ונדרשים לעניינים העקרוניים, בעת הראויה
ובמקרים המתאימים.

11. לגוף העניין- לאור האמור בסעיף 8 לעיל, הנני קובע כי תקופת מעצרה של
המערערת תימנה עד יום 24/10/07 בשעה 15:00 ועד אז יתקיים דיון
בשאלת מעצרה.

ניתנה היום, ט' בחשוון התשס"ח, 21 באוקטובר 2007, בלשכה ותועבר לצדדים ע"י
קצינת בית הדין.

דורון פיילס, אלי"ם
שופט בית הדין הצבאי
ל ע ר ע ו ר י ם

העתק נאמן למקור
רס"ן ניילי שרעבי-בלומנטל
ק' בית הדין

חתימת המגיה: _____

תאריך: _____